

KOHTUJURISTI ETTEPANEK

YVES BOT

esitatud 3. juulil 2007¹

1. Käesolev eelotsusemenetlus käsitleb Madalmaade maksustamiskorda, mida kohaldatakse Madalmaades asutatud investeerimisfondide suhtes. See kord on kehtestatud selliselt, et makse, mida kõnesolevatel investeerimisfondidel tuleks oma dividendide pealt nimetatud liikmesriigile tasuda, ei maksa nad ise, vaid nende aktsionärid pärast kasumi jaotamist. See toimub nii, et investeerimisfondidele hüvitatakse maks, mille on investeerimisfondidele dividende maksnud äriühingud dividendidelt kinni pidanud.

topeltmaksustamise vältimise lepingu alusel. Teiseks vähendatakse maksusoodustust sõltuvalt nende aktsionäride osalusest asjaomase investeerimisfondi kapitalis, kes ei ela ega ole asutatud Madalmaades.

3. Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaad) esitab mitu eelotsuse küsimust, et ta saaks hinnata nende kahe piirangu vastavust kapitali vaba liikumist käsitlevatele EÜ asutamislepingu sätetele.

2. Investeerimisfondid saavad Madalmaade Kuningriigilt maksusoodustuse ka teistest riikidest pärit dividendidelt välisriigis kinni peetud maksu tasakaalustamiseks. Selle maksusoodustuse suhtes kehtib kaks piirangut. Esiteks on see piiratud välisriigi maksu summaga, mille füüsilisest isikust Madalmaade resident võib maha arvata Madalmaade maksust Madalmaade Kuningriigi ja investeerimisriigi vahel sõlmitud

4. Käesolevas ettepanekus tuletan ma meelde dividendide maksustamise ja topeltmaksustamise valdkonnas liikmesriikide pädevuse piiritlemist käsitleva kohtupraktika peajooni. Seejärel näitan, mille poolest on kõnesolevat kohtupraktikat arvestades need kaks piirangut minu meelest vastuolus EÜ artiklitega 56 ja 58.

1 — Algkeel: prantsuse.

I. Õiguslik raamistik

7. EÜ artikkel 58 sätestab:

A. Ühenduse õigus

„1. [EÜ a]rtikli 56 sätted ei mõjuta liikmesriikide õigust:

5. EÜ artikli 56 lõige 1 sätestab, et selle peatüki — mille osaks on nimetatud artikkel — sätete kohaselt keelatakse kõik kapitali liikumise piirangud liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel.

a) kohaldada oma maksuseaduste vastavaid sätteid, mis eristavad maksumaksjaid nende elukoha või nende kapitali investeerimise koha põhjal;

6. EÜ artikli 57 lõige 1 näeb ette üleminekumeetmed kolmandate riikide suhtes. See sätestab:

b) võtta kõiki vajalikke meetmeid, et takistada siseriiklike õigusnormide rikkumist, eriti maksustamise ja rahaasutuste usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve alal, või kehtestada kapitali liikumise deklareerimise kord haldamiseks vajalike või statistiliste andmete saamiseks, või võtta meetmeid, mis on õigustatud avaliku korra või avaliku julgeoleku seisukohalt.

„[EÜ a]rtikli 56 sätted ei takista kohaldamast kolmandate riikide suhtes 31. detsembril 1993 siseriikliku või ühenduse õiguse järgi kehtivaid piiranguid, mis käsitlevad kapitali liikumist kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest seoses otseinvesteeringutega — kaasa arvatud investeeringud kinnisvarasse —, asutamisega, finantsteenuste osutamisega või väärtpaberite lubamisega kapitaliturgudele.”

[...]

3. [Lõikes 1] märgitud meetmed ja kord ei tohi kujutada endast suvalise diskrimineeri-

mise vahendit ega varjatud piirangut kapitali ja maksete vabale liikumisele [EÜ] artikli 56 tähenduses.”

koormust võimalikult suurel määral otse üksikisikute tehtud investeeringutel lasuvale maksukoormusele. Seega maksustatakse selliste fondide investeerimistulu võimaluste piires nii, nagu oleks tegemist tuluga, mida saavad otse nende aktsionärid. See on korraldatud järgmiselt.

B. Siseriiklik õigus

8. Madalmaade õiguses on investeerimisfondide maksustamise kord sätestatud 1969. aasta ettevõtte tulumaksu seaduse (Wet op de vennootschapsbelasting) artiklis 28 ja investeerimisfonde käsitleva määruse (Besluit beleggingsinstellingen) artiklis 6.

11. Investeerimisfondide kasum maksustatakse ettevõtte tulumaksuga, kuid nullmääraga. Kuid kasum tuleb põhimõtteliselt jaotada täielikult aktsionäride vahel kaheksa kuu jooksul pärast vastava majandusaasta lõppu.

9. Ettevõtte tulumaksu seaduse artiklis 28 on investeerimisfond määratletud kui igasugune aktsiaseltsi, osäühingu või avatud investeerimisfondi vormis investeerimisfond, mis on asutatud Madalmaades ning mille eesmärk ja tegelik tegevus seisneb investeerimises.²

12. Kui investeerimisfondil on osalus Madalmaades asutatud äriühingutes ja ta saab neilt äriühingutelt dividende, hüvitatakse talle nendelt dividendidelt võetud Madalmaade maks, mille on kinni pidanud dividende maksvad äriühingud.

10. Investeerimisfondide suhtes kehtiv kord on sätestatud selliselt, et lähendada investeerimisfondide tehtud investeeringute maksu-

13. Kui investeerimisfond saab dividende teistes riikides asutatud äriühingutelt, mis on selles riigis maksustatud, kohaldatakse järgmist süsteemi.

2 — Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnutsi ei ole ülejäänud kohustuslikud tingimused antud juhul asjakohased.

14. Madalmaade õiguses ei näe topeltmaksustamise vältimisele suunatud tavalised eeskirjad ette välisriigi maksu mahaarvamist. Madalmaade Kuningriik arvab välisriigi maksu ettevõtte tulumaksust maha ainult Madalmaade ettevõtte tulumaksu summa piires proportsionaalselt kõnesolevate dividendidega.

15. Kuna investeerimisfondide kasumit maksustatakse nullmääraga ja seega ei vasta teistest riikidest pärit dividendidele proportsionaalselt mingit maksu, näeb Madalmaade regulatsioon ette süsteemi, et välisriigis makstud maks „tasakaalustatakse maksusoodustusega” Madalmaade maksu summa ulatuses, mis oleks neile dividendidele kohaldatav.

16. Selle tasakaalustava süsteemiga on siiski seotud kaks piirangut, mis on põhikohtuasjas vaidlustatud.

17. Esiteks antakse maksusoodustus üksnes juhul, kui Madalmaades elavate või asutatud aktsionäride otseinvesteeringute korral võivad nimetatud aktsionärid tugineda õigusele arvata välisriigi maks maha Madalmaade maksust vastavalt maksukorralduse seadusele või topeltmaksustamise vältimise lepingule.

18. Teiseks vähendatakse maksusoodustuse summat vastavalt sellele, milline osalus on investeerimisfondi kapitalis aktsionäridel, kes ei ela ega ole asutatud Madalmaades.

19. Investeerimisfonde käsitleva määruse artikkel 6 sätestab, et kui investeerimisfondil on aktsionäre, kes ei ela ega ole asutatud Madalmaades, arvutatakse maksusoodustuse summa järgmise valemi kohaselt:

$$T = B \times 7 \text{ Sr} / (10 S - 3 \text{ Sr})$$

T tähendab maksusoodustust; B maksumat, mis oleks maha arvatav, kui kõik aktsionärid oleksid Madalmaade maksukohustuslased; Sr tähendab summat, mis on asjaomasel päeval makstud investeerimisfondi aktsiatelt või osadelt, mis kuuluvad otse või teiste investeerimisfondide vahendusel Madalmaades elavatele füüsilistele isikutele või Madalmaades asutatud juriidilistele isikutele, kes on ettevõtte tulumaksu kohustuslased ega ole investeerimisfondid; S tähendab

summat, mis on samal päeval makstud kõigilt investeerimisfondi aktsiatelt või osadelt.

20. Investeerimisfondi aktsionärid on kohustatud tasuma investeerimisfondi jaotatud kasumilt Madalmaade maksu, mille peab kinni kasumit jaotav fond.

21. Aktsionäride puhul, kes elavad või on asutatud Madalmaades, kujutab see kinnipidamine endast ettemaksu. Kasumist kinnipidamised arvatakse maha nende tasutavast üksikisiku tulumaksust või ettevõtte tulumaksust ning need hüvitatakse määras, mis ületab nimetatud maksu summa. Teises riigis elavate või asutatud aktsionäride puhul hüvitatakse kinnipeetud maks üksnes juhul, kui see on ette nähtud topeltmaksutamise vältimise lepinguga või Madalmaade maksukorraldusseadusega.

22. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et tulenevalt sellisest korrast ei pea saadud dividendidelt maksu tasuma mitte investeerimisfond, vaid seda peavad pärast investeerimisfondi kasumi jaotamist tegema tema aktsionärid.

II. Põhikohtuasja asjaolud ja menetlus

23. Äriühingu Orange European Smallcap Fund NV³ eesmärk on investeerimine väärt-paberitesse ja muudesse varadesse riskide hajutamise põhimõttel. Äriühing on asutatud Amsterdamis. Maksustamise seisukohalt peetakse teda investeerimisfondiks ettevõtte tulumaksu seaduse artikli 28 mõttes.

24. Tema portfellis on börsil noteeritud Euroopa ettevõtjate emiteeritud väärt-paberid. Eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab, et asjaomasel aruandeaastal ei võimaldanud OESF-i osalused väljaspool Madalmaid asutatud äriühingutes tal määrata nende äriühingute tegevust.

25. OESF-i aktsionärideks on füüsilised ja juriidilised isikud. Käesolevas asjas vaadel-daval aruandeaastal elas enamik neist aktsio-näridest Madalmaades või oli seal asutatud. Mõned aktsionärid elasid või olid asutatud teistes liikmesriikides (Belgia, Saksamaa, Prantsusmaa, Luksemburg ja Ühendkuning-riik) või kolmandates riikides (Ameerika Ühendriigid ja Šveits).

3 — Edaspidi „OESF“.

26. 1997./1998. aruandeaastal sai OESF välismaistes äriühingutes osalemise eest dividendide 5 257 519,15 Madalmaade kuldnat. Nende dividendidega seoses maksustati teda välismaal maksu kinnipidamisega summas, mis vastas 735 320 Madalmaade kuldnale. See summa hõlmas Saksamaal ja Portugalis tasutud maksu vastavalt 132 339 ja 9905 Madalmaade kuldna suuruses summas.

27. OESF nõudis Madalmaade maksuametilt välisriigi maksude eest maksusoodustust, mille arvutamise aluseks oli kogusumma 735 320 kuldnat.

28. Maksuamet leidis, et Saksamaal ja Portugalis tasutud maksud tuleb arvutusaluselt välja jätta. Seda väljajätmist õigustati asjaoluga, et kõnesoleval aruandeaastal ei näinud Madalmaade Kuningriigi ja Saksamaa Liitvabariigi vahel sõlmitud leping ette õigust Madalmaade residendile üle kantud Saksamaalt pärit dividendidelt kinni peetud Saksamaa maksu mahaarvamisele ning Madalmaade Kuningriigi ja Portugali Vabariigi vahel ei olnud toepeltnaksustamise vältimise lepingut sõlmitud.

29. Seetõttu võttis maksuamet maksusoodustuse arvutamise aluseks 593 076 kuldna

suuruse summa. Kohaldades investeerimisfondi käsitleva määruse artiklis 6 sätestatud meetodit, mida tuli kohaldada siis, kui aktsionärid ei ole ainult Madalmaades elavad või asutatud füüsilised või juriidilised isikud, määras ta seejärel maksusoodustuse summaks 418 013 kuldnat.

30. Gerechtshof te Amsterdam (Amsterdami apellatsioonikohus), kuhu OESF oli esitanud kaebuse, tühistas maksuameti otsuse ja määras selleks summaks 622 006 kuldnat. See kohus leidis, et nii Saksamaal ja Portugalis kinni peetud maksu väljajätmine maksusoodustuse arvutamise alusest kui ka maksusoodustuse vähendamine proportsionaalselt välismaal elavate või asutatud aktsionäride osalusega OESF-i kapitalis kujutavad endast õigustamatut kapitali vaba liikumise takistust.

31. Staatssecretaris van Financiën (rahandusvaldkonna riigisekretär) esitas selle otsuse peale kassatsioonkaebuse. Ta vaidlustas Gerechtshof te Amsterdam'i seisukoha nii Saksamaal ja Portugalis tasutud maksude arvessevõtmise osas kui ka vastavalt väljaspool Madalmaid elavate või asutatud aktsionäride osalusele maksusoodustuse vähendamise osas.

III. Eelotsusetaotlus

2. Kui vastus esimesele küsimusele on kas osaliselt või täielikult jaatav, siis

32. Hoge Raad der Nederlanden otsustas menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas EÜ artiklit 56 koostoimes EÜ artikli 58 lõikega 1 tuleb tõlgendada nii, et EÜ artiklis 56 sätestatud keeluga on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt tasakaalustav maksusoodustus, mis on ette nähtud — käesoleva kohtuotsuse lõpus asuvas punktis 5.2.1. äratoodud põhjustel — fiskaalsele investeerimisfondile, kuna teises liikmesriigis on kõnealuse fondi saadud dividendidelt kinni peetud maks:
- a) on piiratud summaga, mille Madalmaades elav füüsiline isik oleks võinud maha arvata teise liikmesriigi-giga sõlmitud maksulepingu alusel;
 - b) väheneb, kui ning sel määral, mil määral ei ole fiskaalse investeerimisfondi aktsionärid Madalmaades elavad füüsilised isikud või juriidilised isikud, kelle suhtes kohaldatakse Madalmaades ettevõtte tulumaksu?
- a) Kas EÜ artikli 57 lõikes 1 kasutatud mõiste „otseinvesteeringud” hõlmab ka äriühingu aktsiapaki omamist, kui aktsionär hoiab seda ainult investeeeringuna ning aktsiapaki suurus ei anna talle otsustavat mõju selle äriühingu juhtimisel või kontrollimisel?
- b) Kas maksustamisega seotud kapitali vaba liikumise piirang, mis on õigusvastane, kui see mõjutab ühenduses piiriülest kapitali liikumist, on EÜ artikli 56 kohaselt samamoodi õigusvastane samadel tingimustel toimuva kapitali piiriülese liikumisega kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest?
- c) Kui vastus küsimusele 2.b on eitav, kas siis tuleb EÜ artiklit 56 tõlgendada nii, et selle sättega on vastuolus liikmesriigi kehtestatud piirang

fiskaalse investeerimisfondi maksusoodustusele, mida antakse põhjusel, et teises liikmesriigis on kinni peetud maks kõnealuse fondi dividendidelt, samas kui selle piirangu põhjus on asjaolu, et mitte kõik kõnealuse fondi aktsionärid ei ole asjaomase liikmesriigi residendid?

c) asjaolu, et fiskaalse investeerimisfondi välismaised aktsionärid elavad või on asutatud teises EÜ liikmesriigis?”

IV. Analüüs

3. Kas eeltoodud küsimustele vastamisel tuleb arvesse võtta:

a) asjaolu, et teisest riigist saadud dividendidelt selles riigis kinni peetud maks on suurem kui maks, mis peetakse neilt dividendidelt välismaistele aktsionäridele jaotamisel kinni fiskaalse investeerimisfondi asukohajärgses liikmesriigis;

33. Enne eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimuste uurimist tundub vajalik meelde tuletada dividendide maksustamise valdkonnas liikmesriikide pädevuse jaotamist käsitleva kohtupraktika peajooni, eelkõige neid, mis puudutavad äriühingu kasumi topeltmaksustamise vältimisele suunatud mehhanisme ja kahepoolsete lepingute mõju.

A. Kohtupraktika peajooned

b) asjaolu, et fiskaalse investeerimisfondi välismaised aktsionärid elavad või on asutatud riigis, millega nimetatud fondi asukohajärgne liikmesriik on sõlminud lepingu, mis näeb vastastikkuse põhimõttel ette dividendidelt kinnipeetud maksu mahaarvamise;

1. Üldine raamistik

34. Dividendide maksustamine kuulub otsese maksustamise valdkonda, mille osas ei ole siiani ühendusele asutamislepinguga

otseselt pädevust antud. Seega võivad liikmesriigid suveräänselt määratleda oma maksustamisõiguse tingimused, see on maksu-määra, maksubaasi, sissenõudmise meetmed ja oma maksustamisõiguse kohaldamisala kas ühepoolsest või riikidevaheliste lepingutega.

väljenduvad need kaks põhimõtet kohtupraktikas selliselt, et keelatud on esiteks liikmesriigi maksumeedmed, mis takistavad välismaa äriühingutel kaasata kapitali selles liikmesriigis, ja teiseks liikmesriigi maksumeedmed, mis panevad selle riigi maksumaksjaid loobuma oma kapitali investeerimisest välismaal asutatud äriühingutesse, ning erandlik on see, et erinevalt teistest asutamislepinguga tagatud liikumisvabadustest ei piirdu need keelud ühendusesiseste suhetega, vaid laienevad ka suhetele kolmandate riikidega.

35. Nagu Euroopa Kohus on korduvalt meelde tuletanud, ei ole see pädevus siiski piiramatult. Selle teostamisel tuleb arvestada ühenduse õigusega, eelkõige asutamislepingu sätetestatud liikumisvabadustega.⁴

36. Liikumisvabaduste osas piirab liikmesriikide pädevust kaks põhimõtet. Esimene põhimõte on diskrimineerivate meetmete keeld: teisest liikmesriigist pärit maksu-maksja suhtes ei tohi vastuvõttev liikmesriik kohaldada diskrimineerivat maksustamisviisi. Teine põhimõte on päritoluliikmesriigi suhtes kehtiv keeld takistada oma kodanikel liikumisvabaduse kasutamist. Tegemist on „lahkumistakistuste” keeluga.

38. Mittediskrimineerimise põhimõte, mis on ellu viidud asutamislepingus ette nähtud mitme liikumisvabadusega, tähendab, et liikmesriik ei või kohaldada erinevaid maksueeskirju võrreldavatele olukordadele või sama maksueeskirja erinevatele olukordadele. Lisaks ei ole selle põhimõtte alusel keelatud mitte ainult ilmselge diskrimineerimine kodakondsuse alusel.⁵ Sellega on vastuolus ka igasugune varjatud diskrimineerimine, mis mõne muu tunnuse järgi vahet tehes toob kaasa samasuguse tagajärje.

37. Äriühingute kasumi maksustamisele kohaldatava kapitali vaba liikumise raames

39. Otsese maksustamise valdkonnas võivad mittediskrimineerimise põhimõte ja liik-

4 — 6. märtsi 2007. aasta otsus kohtuasjas C-292/04: Meilicke jt (ELK 2007 lk I-1835, punkt 19 ja viidatud kohtupraktika).

5 — EÜ artikli 48 mõttes äriühingute puhul määrab asukoht nende allumise liikmesriigi õiguskorrale, nii nagu füüsiliste isikute puhul nende kodakondsus (13. juuli 1993. aasta otsus kohtuasjas C-330/91: Commerzbank, EKL 1993, lk I-4017, punkt 13).

mesriikidele jäetud pädevus sattuda vastamisi eelkõige siis, kui siseriiklikud meetmed näevad ette erineva kohtlemise sõltuvalt maksumaksja residentsusest.

kriteeriumil põhinev regulatsioon võib seega kujutada endast kaudset diskrimineerimist kodakondsuse alusel.⁷

40. Ühelt poolt on maksuresidentsuse kriteerium see, mille alusel põhimõtteliselt määratakse liikmesriikide maksustamispädevus. Liikmesriigid määravad üldiselt nende territooriumil elavate ja asutatud füüsilisest ja juriidilisest isikust maksumaksjate maksukohustuse ning maksustavad nende territooriumil toimuvast tegevusest tuleneva mitteresidentide tulu. Nad sätestavad ka residendist maksumaksjate maksusoodustused, näiteks meetmed maksumaksja isikliku ja perekondliku olukorra arvessevõtmiseks, mille hindamiseks nad on paremas positsioonis. Sellega seoses on Euroopa Kohus leidnud, et residendist maksumaksjate olukord ja mitteresidentist maksumaksjate olukord ei ole üldiselt võrreldavad.⁶

42. Seda vastuolu on silmas peetud EÜ artiklis 58, mille kohaselt ei mõjuta EÜ artikkel 56 liikmesriikide õigust kohaldada oma maksuseaduste vastavaid sätteid, mis eristavad maksumaksjaid nende elukoha või nende kapitali investeerimise koha põhjal, tingimusel et need sätted ei kujuta endast suvalise diskrimineerimise vahendit ega varjatud piirangut kapitali ja maksete vabale liikumisele.

43. Siseriiklik regulatsioon, mis eristab maksumaksjaid nende elukoha või nende kapitali investeerimise koha põhjal, on EÜ artiklitega 56 ja 58 kooskõlas järelikult ainult siis, kui see kohtlemiserinevus puudutab olukordi, mis ei ole kõnesoleva maksumeetme kohaldamisel objektiivselt võrreldavad.

41. Teiselt poolt soosib liikmesriigi regulatsioon, mis annab maksusoodustused ainult riigi residentidele, peamiselt selle riigi kodanikke, sest sageli on mitteresidendid enamasti teiste riikide kodanikud. Residentsuse

44. Kuid kui olukorrad on võrreldavad, on kohtupraktika kohaselt niisugune eristamine

6 — 14. veebruari 1995. aasta otsus kohtuasjas C-279/93: Schumacker (EKL 1995, lk I-225, punkt 31).

7 — Vt seoses füüsiliste isikutega eespool viidatud Schumackeri kohtuotsus (punktid 28 ja 29) ning seoses juriidiliste isikutega eespool viidatud Commerzbanki kohtuotsus (punkt 15).

ühenduse õigusega kooskõlas üksnes juhul, kui seda õigustab mõni EÜ artikli 58 lõike 1 punktis b mainitud põhjustest või ülekaalukas avalik huvi, näiteks vajadus tagada maksusüsteemi terviklikkus, ning kui see ei lähe kaugemale kõnealuse regulatsiooni eesmärgi saavutamiseks vajalikust.⁸

2. Meetmed topeltmaksustamise vältimiseks või vähendamiseks

45. Euroopa Kohus on paljudes otsustes täpsustanud otsest maksustamist puudutava liikmesriikide üldise pädevuse ulatust selliste ühepoolsete või maksulepingutel põhinevate riiklike meetmete osas, mille eesmärk on vältida või vähendada äriühingute jaotatava kasumi topeltmaksustamist.

46. Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et äriühingu kasumi topeltmaksustamist võib esineda erinevates olukordades. Tegemist võib olla kasumi „järjestikulise maksustamisega” või „majandusliku topeltmaksustamisega”, kui maksu võetakse kahelt erinevalt

maksumaksjalt: kõigepealt äriühingult kasumi maksustamise raames ja seejärel aktsionärit, kellele kasum jaotati, kas ettevõtte tulumaksu või üksikisiku tulumaksu raames, olenevalt sellest, kas aktsionär on äriühing või üksikisik.

47. Kasumi suhtes võidakse kohaldada ka „õiguslikku topeltmaksustamist”, kui ühelt ja samalt maksumaksjalt võetakse sama tulu eest kaks korda maksu. Selline olukord võib ette tulla juhul, kui dividende saavalt aktsionärit peab kõigepealt nende dividendide osas maksu kinni liikmesriik, kus on asutatud dividende maksev äriühing, ning seejärel võetakse talt nende dividendide eest tulumaksu riigis, mille resident ta on.

48. Selle valdkonna kohtupraktikas lähtutakse eeldusest, et üldiselt ei ole topeltmaksustamine ühenduse õigusega vastuolus.

49. Asutamislepingu raames ei ole vastu võetud ühtki liikmesriikide vahel pädevuse jaotamist käsitlevat meedet, mille eesmärk oleks topeltmaksustamise kõrvaldamine. Topeltmaksustamine on keelatud vaid mõne direktiiviga — näiteks nõukogu direktiiviga

⁸ — 7. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-319/02: Manninen (EKL 2004, lk I-7477, punkt 29).

90/435/EMÜ⁹ —, mis ei ole antud juhul asjakohased.¹⁰ Kui mitte arvestada konventsiooni 90/436/EMÜ,¹¹ ei ole liikmesriigid EÜ artikli 293 alusel ühtegi sellealast mitmepoolset lepingut sõlminud.

tooriumil on dividendid jaotatud, ei kujuta see endast ühenduse õiguse rikkumist.¹²

50. Sellel eeldusel on kaks tagajärge. Esiteks, kui topeitmaksustamine tuleneb liikmesriikide poolt oma vastava pädevuse teostamisest, näiteks maksumaksja kõigi tulude maksustamisest selle riigi poolt, mille resident ta on, ning sama maksumaksja dividendide maksustamisest riigi poolt, mille terri-

51. Teiseks on sellealaste meetmete ja mitmepoolsete lepingute puudumisel liikmesriigid vabad määrama kindlaks maksustamispädevuse omavahelise jaotamise kriteeriumid ja võtma ühepoolset või kahepoolset lepingute abil vajalikke meetmeid sellise topeitmaksustamise vältimiseks. Kuid selle pädevuse teostamisel peavad liikmesriigid nii ühepoolsete meetmete kui ka välislepingutel põhinevate meetmete raames täitma ühenduse õiguse nõudeid ja eelkõige nõudeid, mis tulenevad liikumisvabadustest.¹³

52. Euroopa Kohtul on mitmes kohtuasjas olnud võimalus täpsustada selle kohustuse ulatust maksude osas, mida liikmesriigid

9 — Nõukogu 23. juuli 1990. aasta direktiiv, eri liikmesriikide emaettevõtjate ja tütarettevõtjate suhtes kohaldatava ühise maksustamissüsteemi kohta (EÜT L 225, lk 6; ELT eriväljaanne 09/01, lk 147). Vt ka nõukogu 3. juuni 2003. aasta direktiiv 2003/48/EÜ hoiuste intresside maksustamise kohta (ELT L 157, lk 38; ELT eriväljaanne 09/01, lk 369) ja nõukogu 3. juuni 2003. aasta direktiiv 2003/49/EÜ eri liikmesriikide sidusuuhingute vaheliste intressimaksete ja litsentsitasude suhtes kohaldatava ühise maksustamissüsteemi kohta (ELT L 157, lk 49; ELT eriväljaanne 09/01, lk 380).

10 — Direktiiv 90/435 oli kõnesoleval aruandeaastal kehtinud versioonis kohaldatav äriühingutele, millel oli vähemalt 25% osalus teise liikmesriigi äriühingu kapitalis. Direktiivi artikli 2 kohaselt hõlmab direktiiv vaid äriühinguid, mis kuuluvad maksustamisele ettevõtte tulumaksuga ilma vabastamisvõimaluseta, ning on teada, et investeerimisfondide, juhul kui nende suhtes nimetatud makse kohaldatakse, maksustatakse nullmääraga.

11 — 23. juuli 1990. aasta seotud ettevõtjate kasumi korrigeerimisel tekkiva topeitmaksustamise kõrvaldamise konventsioon (EÜT L 225, lk 10; ELT C 160, 30.6.2005, lk 11).

12 — Vt selle kohta 14. novembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-513/04: Kerckhaert ja Morres (EKL 2006, lk I-10967) seoses Belgia õigusaktidega, mis näevad tulumaksu raames ette ühesuguse maksumäära Belgias asutatud äriühingute aktsiate dividendidelt ja teises liikmesriigis asutatud äriühingu aktsiate dividendidelt, ilma teises liikmesriigis kinni peetud maksu mahaarvamise võimaluseta. Euroopa Kohus tõdes, et kõnesolev maksustamissüsteem ei tee mingit vahet Belgias asutatud äriühingutest saadud dividendide ja teises liikmesriigis asutatud äriühingutest saadud dividendide vahel. Ta leidis, et ebasoodsad tagajärjed, mille niisuguse süsteemi kohaldamine võib kaasa tuua maksu maksjale, kes on saanud dividende, millelt on teises liikmesriigis kinni peetud maks, tulenevad kahe liikmesriigi poolt oma maksustamispädevuste paralleelsest teostamisest (punkt 20).

13 — 21. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-307/97: Saint-Gobain ZN (EKL 1999, lk I-6161, punktid 57 ja 58).

võtavad esiteks välismaalt saadud dividendidelt kui riik, mille resident aktsionär on, ja teiseks välismaale makstavatelt dividendidelt kui riik, kust need dividendid pärit on.

põhimõtteliselt võib mõlemal juhul esineda jaotatava kasumi järjestikulist maksustamist või majanduslikku topeltmaksustamist, mille vältimine või vähendamine on just nende meetmete eesmärk.¹⁵

53. Välismaalt saadud dividendide maksustamise kohta nähtub kohtupraktikast, et kui liikmesriik võtab residentidest maksumaksajatelt maksu kõigi saadud dividendide eest ning võtab meetmeid dividendide majandusliku topeltmaksustamise vältimiseks või vähendamiseks, ei või ta nende meetmete kohaldamisel piirduda ainult oma riigist pärit dividendidega, vaid peab nende toimet laiendama ka dividendidele, mida maksavad teistes liikmesriikides asutatud äriühingud.¹⁴

54. Euroopa Kohus leidis, et võrdne kohtlemine on nõutav seetõttu, et nende meetmete eesmärki silmas pidades on teistest liikmesriikidest dividendide saava maksumaksja olukord võrreldav samast liikmesriigist dividendide saava maksumaksja olukorraga, kuna

55. Väljakujunenud kohtupraktika näeb välismaale makstavate dividendide osas samuti ette, et alates hetkest, mil liikmesriik ühepoolset või välislepingu alusel maksustab tulumaksuga mitte üksnes residentist aktsionäride tulu, vaid ka mitteresidentist aktsionäride tulu, mis on saadud residentist äriühingu dividendidelt, peab see riik tagama, et siseriiklikus õiguses järjestikuse maksustamise vältimiseks või vähendamiseks kehtestatud süsteemis koheldakse mitteresiden-

14 — Vt füüsilisest isikust aktsionäridele makstud dividendide suhtes kehtivast tulumaksust vabastamisega seoses 6. juuni 2000. aasta otsus kohtuasjas C-35/98: Verkooijen (EKL 2000, lk I-4071); kindlaksmääratud maksumäära või poole võrra vähendatud maksumäära kohaldamisega seoses 15. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-315/02: Lenz (EKL 2004, lk I-7063); maksu ümberarvutusega seoses eespool viidatud kohtuotsused Manninen ning Meilicke jt ning seoses oma riigist pärit dividendide vabastamisega ettevõtte tulumaksust, samas kui välismaalt pärit dividendidelt võeti sellist maksu ning need andsid ainult õiguse mahaarvamisele dividendide jaotava äriühingu asukohariigis toimunud võimaliku kinnipidamise ulatuses, 12. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-446/04: Test Claimants in the FII Group Litigation (EKL 2006, lk I-11753, punktid 61–71).

15 — Eespool viidatud kohtuotsus Test Claimants in the FII Group Litigation (punkt 62). Sama nõue ei kehti automaatselt dividendide suhtes, mida maksavad kolmandas riigis asutatud äriühingud. Nimetatud otsuses mõõnis Euroopa Kohus, et ei saa välistada, et liikmesriik suudab tõendada, et kapitali liikumise piirangut kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest õigustab teatud põhjus asjaolude tõttu, mida ei saaks käsitleda piisava põhjendusega kapitali liikumise piiramiseks liikmesriikide vahel. Nii võib see olla eelkõige olukorras, kus on tegemist kolmandates riikides asuvate dividendide väljamaksvate äriühingute tasutud maksu kontrollimisega, kuna ühenduse õigusaktid, mis näevad ette liikmesriikide maksuametite koostöö, nagu see on sätestatud nõukogu 19. detsembri 1977. aasta direktiivis 77/799/EMÜ liikmesriikide pädevate asutuste vastastikuse abi kohta otsese maksustamise valdkonnas (EÜT L 336, lk 15; ELT eriväljaanne 09/01, lk 63), ei ole kohaldatavad ning seetõttu võib selliste äriühingute poolt nende asukohariigis tasutud maksu kontrollimine olla keerulisem kui puhtalt ühenduse siseses olukorras (punktid 169–171).

dist aktsionäre samamoodi kui residendist aktsionäre.¹⁶

56. Sellises olukorras on võrdne kohtlemine nõutav liikmesriigilt, kust dividendid on pärit, kuna see riik on otsustanud teostada oma maksustamispädevust mitte üksnes residendist aktsionäridele makstud dividendide osas, vaid ka mitteresidendist aktsionäridele jaotatud dividendide osas.¹⁷

3. Kahepoolsete lepingute mõju

57. Maksustamisalaste kahepoolsete lepingute mõju käsitleva kohtupraktika uurimine võimaldab teha neli käesolevas kohtuasjas asjakohast järeldust.

58. Esimene neist seisneb selles, et asutamislepinguga tagatud Euroopa Liidu piires

liikumise vabadused on tingimusetud ning et liikmesriik ei saa nende järgimist seada sõltuvusse teise liikmesriigiga sõlmitud lepingu sisust.¹⁸ Teisisõnu, liikmesriik ei saa nimetatud vabadusi allutada teise liikmesriigiga sellelt riigilt täiendavate eeliste saamise eesmärgil sõlmitud vastastikusele lepingule.¹⁹

59. Teine järeldus on, et asutamislepinguga ette nähtud liikumisvabadust piirava liikmesriigi maksumeetme korral võib kahepoolset lepingut võtta arvesse juhul, kui see neutraliseerib nimetatud piirangu.²⁰ Euroopa Kohus kontrollib, kas vaadeldavate õigusaktide kohaldamine koostoides kahepoolse lepinguga võimaldab kaotada liikumisvabaduse piirangu mõju,²¹ või jätab selle siseriikliku kohtu hinnata.²²

60. Kolmas järeldus on, et kui mitteresidendist maksumaksja on samasuguses olukorras kui residendist maksumaksja, peab ta vastavalt võrdse kohtlemise põhimõttele saama samadel tingimustel kui residendist maksumaksja kasutada kõnesoleva riigi ja kolmanda

16 — Vt seoses liikmesriigi õigusaktidega, mis näevad ette maksu ümberarvutuse süsteemi dividendide puhul, mida residendist äriühing maksab residendist aktsionäridele ning ka dividendide puhul, mida residendist äriühing maksab mitteresidendist aktsionäridele, kui nii on ette nähtud topeitmaksustamise vältimise lepinguga, 12. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-374/04: Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation (EKL 2006, lk I-11673), ning seoses siseriiklike õigusaktidega, mille kohaselt maksustatakse dividendid, mida residendist tütarettevõtjad maksavad teises liikmesriigis asutatud emaettevõtjale, ja mille kohaselt on sellest maksust peaaegu täielikult vabastatud dividendid, mida makstakse residendist emaettevõtjale, 14. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-170/05: Denkavit Internationaal ja Denkavit France (EKL 2006, lk I-11949).

17 — Eespool viidatud kohtuotsus Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation (punkt 70).

18 — 28. jaanuari 1986. aasta otsus kohtuasjas 270/83: komisjon vs. Prantsusmaa (EKL 1986, lk 273, punkt 26).

19 — *Idem*.

20 — Eespool viidatud kohtuotsus Denkavit Internationaal ja Denkavit France (punkt 45 ja viidatud kohtupraktika).

21 — *Ibidem* (punkt 47).

22 — Eespool viidatud kohtuotsus Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation (punkt 71).

riigi vahel sõlmitud kahepoolsest lepingust tulenevaid soodustusi.²³

62. Neid kohtupraktika peajooni silmas pidades asun ma uurima Hoge Raad der Nederlanden'i esitatud eelotsuse küsimusi.

B. Eelotsuse küsimused

61. Neljas järeldus on, et ühenduse õigus ei kohusta liikmesriiki laiendama mitteresidentidest maksumaksjale, kes on residentidest maksumaksjaga võrreldavas olukorras, soodustust, mis tuleneb kahepoolsest lepingust, mis on sõlmitud muu riigiga kui mitteresidentidest maksumaksja riik.²⁴ Teisisõnu, maksuvaldkonnas ei kohusta ühenduse õigus liikmesriiki kohaldama teise liikmesriigi residentidele enamsoodustusklauulist tulenevat soodustust.

1. Sissejuhatus

a) Kohaldatav liikumisvabadus

23 — Eespool viidatud kohtuotsus Saint Gobain ZN (punkt 59). Selles otsuses leidis Euroopa Kohus, et mitteresidentidest äriühingu püsiva tegevuskoha suhtes tuleb nagu residentidest äriühingugi suhtes kohaldada ettevõtte tulumaksust vabastust seoses dividendidega, mis on saadud kolmandates riikides asutatud äriühingutelt, nagu näeb ette selle kolmanda riigiga sõlmitud maksustamisleping.

24 — 5. juuli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-376/03: D. (EKL 2005, lk I-5821). Selles kohtuasjas nõudis Saksamaal elav Saksa kodanik D., kelle varast 10% asus Madalmaades ja kelle suhtes kehtis selles riigis seal asuva vara tõttu kapitalimaks, et tema suhtes kohaldataks mahaarvamist, mille Madalmaade seadus nägi ette residentidest maksumaksjate suhtes. Euroopa Kohus leidis, et see kapitalimaks on võrdsustatav tulumaksuga, kuna see oli kehtestatud sõltuvalt maksukohustulase maksimisvõimest. Kohus järeldas sellest, et mitteresidentidest maksumaksja, kelle varast väiksem osa asub Madalmaades, ei ole samas olukorras kui residentidest maksumaksja, seega ei saa ta nõuda mahaarvamises seisnevat soodustust. Seejärel oli vaja uurida küsimust, kas D.-d diskrimineeriti, kuna temaga analoogilises olukorras olev Belgia residentidest maksumaksja võis kasutada vaidlusalust mahaarvamist vastavalt Madalmaade Kuningriigi ja Belgia Kuningriigi vahel sõlmitud lepingule. Euroopa Kohus leidis, et selline kohtlemiserinevus ei ole ühenduse õigusega vastuolus. Vt selle kohta veel eespool viidatud kohtuotsus Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation seoses olukorra erinevusega, mis tuleneb asjaolust, et liikmesriigi ja teiste liikmesriikide vahel sõlmitud kahepoolsete lepingute hulgas näeb ainult mõni leping ette lepinguosaliste riikide residentidele soodustuse maksu ümberarvutuse näol.

63. Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et liikmesriigis elavale või asutatud aktsionärile dividendide jaotamine mitteresidentidest äriühingute poolt kujutab endast kapitali vaba liikumist EÜ artikli 56 mõttes.²⁵

64. Kohtupraktikast nähtub, et liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt maksustatakse residentidest äriühingu poolt dividendide saamist maksuga, mille määr oleneb sellest, kas dividendid on pärit samast liikmesriigist või välisriigist, sõltumata osalusest, mis aktsionäril dividendide maksvas äriühingus on,

25 — Eespool viidatud Verkooijeni kohtuotsus (punktid 28–30).

võivad tegelikult jääda nii asutamisevabadust reguleeriva EÜ artikli 43 kui ka kapitali vaba liikumist reguleeriva EÜ artikli 56 kohaldamisalasse.²⁶ Kuid kui aktsionäri osalus aktsiakapitalis ei anna talle võimalust teataval määral mõjutada selle äriühingu otsuseid või otsustada selle tegevuse üle, on kohaldatavad üksnes EÜ artikli 56 sätted.²⁷

esimese küsimuse punktidega a ja b soovib ta Euroopa Kohtult teada, kas kaks kõnesolevat piirangut on asutamislepingu artiklitega 56 ja 58 kooskõlas.

65. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu edastatud teabest nähtub, et OESF-i osalus dividendide jaotavate äriühingute kapitalis asjaomasel aruandeaastal ei võimaldanud tal otsustada nende äriühingute tegevuse üle. Seega uurin ma vaidlusaluste piirangute ühenduse õigusele vastavust üksnes kapitali vaba liikumist käsitlevate asutamislepingu sätete alusel.

b) Eelotsuse küsimuste sisu ja nende uurimise järjekord

67. Oma teise küsimuse punktidega a–c, millele ma liidan kolmanda küsimuse punktid b ja c, soovib ta teada, milliseid järeldusi tuleb teha asjaolust, et selline investeerimisfond nagu OESF on investeerinud kolmandasse riiki ja tal on aktsionäre, kes elavad või on asutatud kolmandates riikides.

68. Oma kolmanda küsimuse punktiga a küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas asjaolu, et teises riigis kinnipeetud maks on suurem kui maks dividendidelt, mida jaotatakse välismaistele aktsionäridele liikmesriigis, kus investeerimisfond on asutatud, mõjutab vastuseid eelmistele küsimustele.

66. Eelotsusetaotluse esitanud kohus esitab kolm seeriat eelotsuse küsimusi. Oma

26 — 24. mai 2007. aasta otsus kohtuasjas C-157/05: Holböck (EKL 2007, lk I-4051, punkt 24 ja viidatud kohtupraktika).

27 — Vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Test Claimants in the FII Group Litigation (punkt 38).

69. Uurin neid kolme küsimusteseeriat järjekorras.

2. Esimene eelotsuse küsimuste seeria

arvestades asjaolu, et investeerimisfondile, kes saab dividende Madalmaades asutatud äriühingutelt, hüvitatakse täielikult Madalmaade maks, mida kõnesolevad äriühingud on neilt dividendidelt kinni pidanud.

a) Esimese küsimuse punkt a

70. Oma esimese küsimuse punktiga a küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt seda, kas EÜ artikleid 56 ja 58 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus niisugused liikmesriigi õigusaktid nagu kõnesolevad Madalmaade õigusaktid, mis näevad ette maksusoodustuse investeerimisfondidele, et tasakaalustada neile väljamakstud dividendidelt teise liikmesriigi poolt kinni peetud makse, ning piiravad selle maksusoodustuse suurust summaga, mille Madalmaade territooriumil elav füüsiline isik võiks maha arvata vastavalt teise liikmesriigiga sõlmitud topeltmaksustamise vältimise lepingule.

71. Selle küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas Madalmaade maksuameti keeldumine nende maksude arvessevõtmisest, mida OESF on tasunud Saksamaal ja Portugalis neist riikidest pärit dividendidelt, on vastuolus EÜ artiklitega 56 ja 58.

72. Eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitab, et ta küsib seda Euroopa Kohtult

73. OESF ja Euroopa Ühenduste Komisjon leiavad selles osas, et vaidlusaluse korra alusel kohaldatakse Saksamaal ja Portugalis kinnipeetud maksude ja Madalmaades kinnipeetud maksude suhtes õigustamatult erinevat kohtlemist ning järelikult on see ühenduse õigusega vastuolus.

74. OESF väidab veel, et see kord on vastuolus ka EÜ artiklitega 56 ja 58, kuna investeerimise korral igas muus liikmesriigis peale Saksamaa ja Prantsusmaa saab investeerimisfond dividendide topeltmaksustamise vältimiseks või vähendamiseks maksusoodustuse.

75. Madalmaade valitsus on seisukohal, et vaidlusalune kord on ühenduse õigusega kooskõlas. Tema arvates ei tee see kord mingit vahet dividendide päritolu alusel, sest Madalmaade maksu hüvitamine on tegelikult erand, nii et investeerimisfondidelt ei võeta maksu ei oma riigis saadud dividendide

eest ega välismaalt saadud dividendide eest. Saksamaalt ja Portugalist pärit dividendide topeltmaksustamine tuleneb antud juhul sellest, et kumbki nimetatud riik teostab oma maksustamispädevust, ning käesolevas asjas esinev olukord on võrreldav olukorraga eespool viidatud kohtuotsuse Kerckhaert ja Morres aluseks olnud asjas.

76. Madalmaade valitsus on samuti seisukohal, et asjaolu, et erinevalt teistes liikmesriikides, näiteks Itaalias kinnipeetud maksudest, ei hüvitata Saksamaal ja Portugalis kinnipeetud makse, johtub nende teiste liikmesriikidega sõlmitud kahepoolsete lepingute sisust, nii et selles aspektis on käesolevas asjas esinev olukord võrreldav olukorraga eespool viidatud D. kohtuotsuse aluseks olnud asjas.

77. Madalmaade valitsuse analüüsi esimese osa puhul jagan ma tema seisukohta. Erinevalt OESF-ist ja komisjonist ei usu ma, et vaidlusalust maksustamiskorda tuleks pidada ühenduse õigusega vastuolus olevaks, kui me selle korra alusel võrdleme Saksamaalt ja Portugalist pärit dividendide kohtlemist Madalmaadest pärit dividendide kohtlemisega.

78. Seevastu leian ma nagu OESF, et kõnesolev kord on vastuolus EÜ artiklitega 56 ja 58, kuna selle alusel koheldakse Saksamaalt ja Portugalist pärit dividendide vähem soodsalt kui teistest liikmesriikidest pärit dividendide. Leian, et selle korra alusel ette nähtud maksusoodustuse kohaldamist ainult maksudele, mis on kinni peetud muus liikmesriigis kui Saksamaa ja Portugal, ei saa pidada kohtlemiserinevuseks, mis johtub Madalmaade Kuningriigi ja teiste liikmesriikide vahel sõlmitud kahepoolsetest lepingutest eespool viidatud D. kohtuotsuse mõttes.

79. Käsitlen nüüd neid küsimusi järjekorras.

80. Kõigepealt peab meelde tuletama, et vaidlusaluse maksustamiskorra alusel maksustatakse investeerimisfondi kasumit nullmääraga ning selle aktsionäridelt võetakse maksu kogu kasumi eest, mida investeerimisfond neile jaotab, olenemata kasumi päritolust, see tähendab nii dividendide eest, mida maksavad Madalmaades asutatud äriühingud, kui ka välismaist päritolu dividendide eest. Kasum, mille investeerimisfondile jaotavad Saksamaal ja Portugalis asutatud äriühingud, on seega osa kasumist, mis selle investeerimisfondi poolt aktsionäridele jaotamisel maksustatakse Madalmaades maksu kinnipidamise teel, mida teeb see investeerimisfond.

81. Vaidlust ei ole ka selles, et maks Madalmaade dividendidelt, mille peavad kinni Madalmaades asutatud äriühingud, hüvitatakse investeerimisfondile ning investeerimisfond saab Madalmaade Kuningriigilt maksusoodustuse nende maksude tasakaalustamiseks, mis on kinni peetud muus liikmesriigis kui Saksamaa ja Portugal.

82. Neil asjaoludel on investeerimisfondi jaoks soodsam investeerida Madalmaades ja muudes liikmesriikides peale Saksamaa ja Portugali asutatud äriühingutesse, kui investeerida kahes viimati nimetatud riigis asutatud äriühingutesse. Kui Madalmaadest pärit dividende maksustatakse ainult üks kord aktsionäride tasandil ja muudest liikmesriikidest kui Saksamaalt ja Portugalist pärit dividendide puhul saab kinnipeetud maksude tasakaalustamiseks maksusoodustuse, siis kahest viimati nimetatud riigist pärit dividendid kuuluvad topeltmaksustamisele.

83. See kohtlemiserinevus võib järelkult panna investeerimisfondid Saksamaale ja Portugali investeerimisest loobuma ning olla takistuseks sellele, et neis kahes liikmesriigis asutatud äriühingud saaksid Madalmaades kaasata niisuguste investeerimisfondide kapitali.

84. Siiski on kohtupraktika kohaselt sellised piirangud EÜ artiklitega 56 ja 58 vastuolus üksnes juhul, kui need on otsese või varjatud diskrimineerimise tagajärg, see tähendab kui need on omistatavad liikmesriigi maksustamiskorrale, milles kohaldatakse erinevaid reegleid võrreldavatele olukordadele või sama reeglit erinevatele olukordadele.

85. Kui vaidlusaluses maksustamiskorras võrrelda Saksamaalt ja Portugalist pärit dividendide kohtlemist Madalmaadest pärit dividendide kohtlemisega ning lähtuda investeerimisfondi tasandist, siis võib tõdeda, et Madalmaade õigusaktide alusel ei maksustata dividende, sõltumata nende päritolust.

86. Nagu Madalmaade valitsus märgib, võrdub dividende jaotavate Madalmaades asutatud äriühingute poolt dividendidelt kinnipeetud Madalmaade maksu hüvitamine tegelikkuses investeerimisfondi vabastamisega sellest maksust. Nende äriühingute poolt maksu kinnipidamine kujutab endast tegelikult vaid viisi nõuda sisse maks dividendidelt, mida peab tasuma dividendide saaja.²⁸

28 — Madalmaade valitsuse esitatud selgituste kohaselt on selle kinnipidamise süsteemi eesmärk dividendidelt maksta oleva üksikisiku tulumaksu või ettevõtte tulumaksu ettemaksmine, et vältida tulude varjamist aktsionäride poolt.

Kuna investeerimisfondi kasumit maksustatakse nullmääraga, on loogiline, et kinni peetud maks talle hüvitatakse.²⁹

87. Samuti ei maksustata Madalmaade õigusaktide alusel investeerimisfondi tasandil dividende, mida sellisele fondile maksavad Saksamaal ja Portugalis asutatud äriühingud. Seega ei kohelda Madalmaade õiguse alusel Saksamaalt ja Portugalist pärit dividende selles staadiumis teistmoodi kui Madalmaadest pärit dividende.

88. Kui uurida vaidlusalust maksustamiskorda investeerimisfondi aktsionäride tasandil, võib tõdeda, et aktsionäridelt võetakse Madalmaade õigusaktide kohaselt maksu kogu kasumilt, mille investeerimisfond on neile jaotanud, ilma et tehtaks vahet vastavalt saadud dividendide päritolule. Ka selles staadiumis ei näe kõnesolev kord ette erinevaid reegleid Saksamaalt ja Portugalist pärit dividendidele ning Madalmaadest pärit dividendidele.

89. Seda analüüsi silmas pidades ei tulene asjaolu, et Saksamaalt ja Portugalist pärit dividendide maksukoormus on suurem kui Madalmaadest pärit dividendidel, Madalmaade maksustamiskorrale omistatavast kohtlemiserinevusest, vaid Saksamaa ja Portugali valitsuse otsusest võtta OESF-ilt maksu dividendide eest, mida sellele investeerimisfondile maksavad nende territooriumil asutatud äriühingud.

90. Seega on käesolevas asjas esinev olukord minu arvates erinev eespool viidatud Mannineni kohtuotsuse aluseks olnud asjas esinenud olukorrast, millele on viidanud eelotsusetaotluse esitanud kohus ning OESF ja komisjon. Nimetatud kohtuasjas nägi Soome õigusakt Soomes üldise tulumaksu maksukohustuslastele ette maksu ümberarvutuse seoses dividendidega, mida maksid selles liikmesriigis asutatud äriühingud. Maksu ümberarvutuse eesmärk oli dividendide majandusliku topeltmaksustamise vältimine. See seisnes selles, et maks, mida pidi ettevõtte tulumaksuna tasuma dividendidelt neid jaotav äriühing, arvati maha tulumaksust, mida pidi tasuma aktsionär.

91. Kõnesolev maksu ümberarvutus erineb käesolevas asjas vaadeldavast hüvitamise süsteemist kahes aspektis.

92. Esiteks, nagu ma juba märkisin, ei ole selle hüvitamise eesmärk võtta arvesse

29 — Oma kirjalikes märkustes selgitas Madalmaade valitsus, et algselt nägid tema õigusaktid ette dividendidelt võetavast maksust vabastamise, kuid see tuli asendada vaidlusaluse süsteemiga halduskohustuste tõttu, mille see maksuvabastus pani investeerimisfondidele, kes pidid enne igakordset dividendide ülekandmist selgitama dividende jaotavatele äriühingutele oma olukorda.

Madalmaades asutatud äriühingute tasutavat ettevõtte tulumaksu, vaid vabastada investeerimisfond maksust dividendidelt. Teiseks nägi eespool viidatud Mannineni kohtuasjas kõne all olnud õigusakt ette võrreldavate olukordade erineva kohtlemise, kuna maksu ümberarvutust kohaldati ainult omamaiste äriühingute makstud dividendidele, samas kui Soome aktsionärit võeti Soomes maksu teistest liikmesriikidest pärit dividendide eest ning Soome õiguses ei olnud kehtestatud ühtegi sätet, et võtta arvesse ettevõtte tulumaksu, mida dividendide jaotavad äriühingud olid tasunud välismaal.

kohaldamine ainult omamaistele dividendile omamaiste dividendide ja teistest liikmesriikidest pärit dividendide erinevat kohtlemist.

93. Samuti erineb maksuvabastus, milleni viib vaidlusalune kord, Madalmaade seadusega ette nähtud maksuvabastusest, mis oli kõne all eespool viidatud Verkooijeni otsuse aluseks olnud asjas, millele on samuti viidanud OESF ja komisjon. Nimetatud seadus nägi ette vabastuse füüsilisest isikust aktsionäridele väljamakstavatelt dividendidelt võetavast tulumaksust, tingimusel et dividendide maksavad äriühingud, kelle asukoht on Madalmaades.

94. Kuna neilt aktsionäridelt võeti Madalmaades maksu kõigi saadud dividendide eest, kaasa arvatud teistest liikmesriikidest pärit dividendid, tähendas maksuvabastuse

95. Nagu ma juba märkisin, ei kohtle investeerimisfondidele kohaldatav Madalmaade maksustamiskord Madalmaadest pärit dividendide ning Saksamaalt ja Portugalist pärit dividendide erinevalt.

96. Järelikult kerkib käesolevas asjas üles küsimus, kas sellises olukorras oli Madalmaade Kuningriik ühenduse õiguse alusel kohustatud nägema ette maksusoodustuse Saksamaal ja Portugalis kinni peetud maksude tasakaalustamiseks, kuna Madalmaadest pärit dividendide ei topletmaksustatud.

97. Mina seda ei usu, kuna sellises olukorras ei pane ühenduse õigus Saksamaale, Portugalile ega Madalmaadele kohustust loobuda oma maksustamispädevusest. Jagan Madalmaade valitsuse seisukohta, et käesolevas asjas esinev olukord võib olla lähedane olukorrale kohtuasjas, mis oli aluseks eespool viidatud otsusele Kerckhaert ja Morres.

98. Nagu selleski kohtuasjas, on praegu tegemist olukorraga, kus teistest liikmesriikidest pärit dividendide koheldakse vaidlustatud siseriiklike õigusaktide alusel ühtemoodi ning neid topeltmaksustatakse seetõttu, et need riigid kasutavad oma õigust maksu kinnipidamiseks. Nimetatud otsuses leidis Euroopa Kohus, et kapitali vaba liikumist käsitlevate asutamislepingu sätetega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusaktid, mis tulumaksu osas kehtestavad ühetaolise maksumäära nii nimetatud liikmesriigi territooriumil asutatud äriühingute aktsiatelt saadud dividendidele kui ka teise liikmesriigi territooriumil asutatud äriühingute aktsiatelt saadud dividendidele, ilma et nad näeksid ette selles teises liikmesriigis kinnipeetud maksu mahaarvamise võimalust.

99. Minu arvates on see vastus üle kantav käesolevale kohtuasjale. Seda analüüsi ei muuda asjaolu, et Madalmaade Kuningriik on ühtaegu nii riik, mille resident on maksu maksja, kui vaadelda vaidlusalust korda investeerimisfondide maksustamise tasandil, kui ka riik, kust on pärit dividendid, kui vaadelda seda korda investeerimisfondide aktsionäride maksustamise staadiumis.

100. Seevastu ei nõustu ma Madalmaade valitsuse arvamusega, kui ma võrdlen Saksamaalt ja Portugalist pärit dividendide

kohtlemist vaidlusaluses maksustamiskorras teistest liikmesriikidest pärit dividendide kohtlemisega.

101. Nagu ma eespool märkisin, on liikumisvabadustega vastuolus kõik liikmesriigi õigusaktid, mis ilma õigustuseta näevad ette erineva reegli ühesuguste olukordade jaoks ja sama reegli erinevate olukordade jaoks. 12. septembri 2006. aasta otsusest kohtuasjas C-196/04: Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas³⁰, punktid 43–46. nähtub, et see diskrimineerivate meetmete keeld ei pea silmas üksnes kohtlemiserinevusi residendist maksu maksja puhul, kes investeerib riiki, mille resident ta on, ja residendist maksu maksja puhul, kes investeerib mõnda teise Euroopa Liidu liikmesriiki. See keeld on kohaldatav ka siseriiklikele meetmetele, mis näevad liikmesriikidele ette erineva korra ja kohtlevad mõnda liikmesriiki tehtud investeeringuid vähem soodsalt kui teise liikmesriiki tehtud investeeringuid.

102. Eespool viidatud D. kohtuasjas leiti tõepoolest, et ühenduse õigus ei kohusta Madalmaid laiendama Saksamaal elavale Saksa kodanikule Madalmaade Kuningriigi ja Belgia Kuningriigi vahel sõlmitud kahepoolsest lepingust tulenevat soodustust. D. ei võinud seega taotleda Madalmaades tasutava

30 — EKL 2006, lk I-7995

kapitalimaksuga seoses selliseid mahaarvamisi, mida selle kahepoolse lepingu kohaselt võimaldati tema olukorras olevale Belgia residendist maksumaksjale.

kaal ja vastastikkus õigustab selliste lepingute kohaldamisala piiramist selles ette nähtud füüsiliste ja juriidiliste isikutega. Niisugune nõue viib järeldusele, et kui erinevalt koheldakse eri liikmesriikide kodanikke, kes konventsiooni sätteid arvestamata on samas olukorras, ei ole see diskrimineerimine.

103. Selles kohtuasjas leidis Euroopa Kohus, et D. ja Belgia residendist maksumaksja kohtlemise erinevus ei ole ühenduse õigusega vastuolus, sest nad ei ole samas olukorras. Seda hinnangut põhjendas Euroopa Kohus kahe järeldusega: esiteks on nimetatud maksumaksjat kui Belgias elavat füüsilist isikut peetud silmas kõnesolevas lepingus ja teiseks on kahepoolsete topeltmaksustamise vältimise lepingute lahutamatu tagajärg, et selles lepingus ette nähtud vastastikuseid õigusi ja kohustusi kohaldatakse vaid isikutele, kes on kahest lepinguosalisest liikmesriigist ühe residendid. Kohus järeldas sellest, et Belgia ja Madalmaade vahelise lepingu sätet, mis annab Belgia residendile õiguse mahaarvamisele, ei saa hinnata soodustusena, mida saaks vaadelda eraldiseisvana ülejäänud lepingust, vaid see on osa tervikust, mis lisab lepingule üldist tasakaalu.³¹

105. Kuna eespool viidatud D. kohtuotsusest tulenev kohtupraktika on erand mittediskrimineerimise põhimõttest, tuleb seda minu arvates tõlgendada kitsalt. Seetõttu ei usu ma, et seda kohtupraktikat saaks käesolevas asjas üle võtta.

106. Kui võrrelda Saksamaale või Portugali investeeriva investeerimisfondi olukorda teise liikmesriiki, näiteks Itaaliasse investeeriva investeerimisfondi olukorraga, võib tõdeda, et topeltmaksustamise vältimise leping ei pea silmas kumbagi investeerimisfondi.

104. Sellest järeldub, et vajadus säilitada kahepoolset kokkulepitut kohustuste tasa-

31 — Eespool viidatud D. kohtuotsus (punktid 59–62). Samasugust analüüsi rakendas Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuses *Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation* seoses Ühendkuningriigi mitteresidendist äriühingute erineva kohtlemisega seetõttu, et nimetatud liikmesriigi ja teiste liikmesriikide vahel sõlmitud lepingute seast mõni nägi ette maksu ümberarvutuse nende liikmesriikide residentidest äriühingute jaoks, samas kui teised lepingud seda ette ei näinud (punktid 84–91).

107. Asjaolu, et Itaaliasse investeerivale fondile hüvitatakse sellest liikmesriigist pärit dividendidelt kinnipeetud maks, ei

tulene seega Madalmaade Kuningriigi ja Itaalia Vabariigi vahel sõlmitud kahepoolse lepingu automaatsest kohaldamisest, vaid Madalmaade valitsuse ühepoolsest otsusest laiendada sellel lepingul põhinevaid soodustusi investeerimisfondidele. Järelikult ei saa kinnitada, et selliste fondide õigus arvata maha Madalmaade Kuningriigiga kahepoolse lepingu sõlminud liikmesriigis kinnipeetud maksud oleks selle lepingu lahutamatu osa ja lisaks lepingule üldist tasakaalu. Maksusoodustuse saamise õiguse laiendamine Saksamaalt ja Portugalist pärit dividendidele ei ohustaks seega tasakaalu ega Madalmaade Kuningriigi sõlmitud kahepoolsetes lepingutes sisalduvate kohustuste vastastikkust.

109. Seetõttu teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata esimese küsimuse punktile a, et EÜ artikleid 56 ja 58 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusaktid nagu kõnesolevad Madalmaade õigusaktid, mis näevad ette maksusoodustuse investeerimisfondidele, et võtta arvesse neile väljamakstud dividendidelt teise liikmesriigi poolt kinni peetud makse, ning piiravad selle maksusoodustuse suurust summaga, mille Madalmaade territooriumil elav füüsiline isik võiks maha arvata vastavalt teise liikmesriigiga sõlmitud topeltmaksustamise vältimise lepingule.

b) Esimese küsimus punkt b

108. Neil asjaoludel olen seisukohal, et Euroopa Kohus peaks tagama, et järgitaks mittediskrimineerimise põhimõtet, mis on siseturu alus ja mida liikmesriigid peavad oma maksustamispädevuse teostamisel arvestama. Leian, et alates hetkest, mil Madalmaade seadusandja otsustas teatavatest liikmesriikidest pärit dividendidelt kinni peetud maksu investeerimisfondidele hüvitada, kuigi nende riikidega sõlmitud kahepoolsete lepingute alusel ei olnud ta selleks kohustatud, nagu ta isegi märgib, ei võinud ta teistest liikmesriikidest, näiteks Saksamaalt ja Portugalist pärit dividendide suhtes selle soodustuse kohaldamist välistada.

110. Oma esimese küsimuse punktiga b küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt seda, kas EÜ artikleid 56 ja 58 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusaktid, mis näevad ette maksusoodustuse investeerimisfondidele, et tasakaalustada neile väljamakstud dividendidelt teise liikmesriigi poolt kinni peetud makse, ning vähendavad seda maksusoodustust, kui investeerimisfondi aktsionärid on füüsilised isikud, kes ei ela Madalmaades, või juriidilised isikud, kelle suhtes ei kohaldata Madalmaade ettevõtte tulumaksu.

111. Selle küsimusega soovib eelotsuse-
taotluse esitanud kohus teada, kas OESF-ile
antava maksusoodustuse vähendamine
proportsionaalselt selliste aktsionäride osalu-
sega tema aktsiakapitalis, kes elavad või
on asutatud muudes liikmesriikides kui
Madalmaad (Belgia, Saksamaa, Prant-
susmaa, Luksemburg ja Ühendkuningriik)
ja kolmandates riikides (Ameerika Ühend-
riigid ja Šveits) on kooskõlas kapitali vaba
liikumisega.

112. Eelotsusetaotluse esitanud kohus sel-
gitab, et seda küsimust Euroopa Kohtule
esitades peab ta silmas asjaolu, et Madalma-
desse investeerivale investeerimisfondile
hüvitatakse omamaist päritolu dividendidelt
kinni peetud maks, olenemata sellest, kus on
tema aktsionäride elu- või asukoht.

113. Erinevalt komisjonist ei usu ma, et vaid-
lusalune kord oleks selles aspektis ühenduse
õigusega vastuolus. Nagu märgitud esimese
piirangu ühenduse õigusele vastavuse uuri-
mise raames, ei kohusta investeerimisfon-
dide vabastamine dividendidelt võetavast
Madalmaade maksust Madalmaade Kuning-
riiki nägema ette välismaistelt dividendidelt
kinnipeetud maksu mahaarvamise süsteemi.

114. Järelikult asjaolu, et teistest liikmes-
riikidest pärit dividendidelt kinni peetud

maksu tasakaalustamiseks investeerimisfon-
dile antavat maksusoodustust vähendatakse
sõltuvalt välismaiste aktsionäride osalusest
tema aktsiakapitalis, ei ole ühenduse õigu-
sega vastuolus, arvestades seda, et kõnesolev
fond on dividendidelt võetavast Madalmaade
maksust vabastatud, olenemata tema aktsio-
näride elu- või asukohast.

115. Seevastu olen seisukohal, et vaidlus-
alune piirang on vastuolus EÜ artiklitega 56
ja 58, kui uurida selle mõju kapitali liikumi-
sele investeerimisfondi ja selle aktsionäride
vahel.

116. Kõigepealt takistab kõnesolev piirang
kapitali liikumist. Investeerimisfond, kelle
kõik aktsionärid elavad või on asutatud
Madalmaades ja kes investeerib välismaale,
saab kinnipeetud maksude tasakaalustami-
seks maksusoodustuse summas, mis vastab
välismaiste dividendide suhtes kohaldata-
vale Madalmaade maksu summale. Seevastu
investeerimisfondi puhul, kelle muist aktsio-
näre on välismaised, vähendatakse saadavat
maksusoodustust vastavalt nende aktsionä-
ride osalusele tema aktsiakapitalis.

117. Sellega seoses tuleb meelde tuletada,
et kõnesoleva maksustamiskorra kohaselt

arvutatakse aktsionäridele jaotatav kasum, võttes arvesse Madalmaades asutatud äriühingute makstud dividendidelt kinni peetud maksude hüvitamist ning teistest riikidest pärit dividendidelt kinni peetud maksude tasakaalustamiseks antavat maksusoodustust. Niimoodi kindlaks määratud jaotatava kasumi summa jaotatakse seejärel investeerimisfondi aktsionäride vahel vastavalt nende osalusele fondi aktsiakapitalis ning nende dividendide eest võetakse neilt aktsionäridelt Madalmaades maksu investeerimisfondi poolt kinnipidamise teel.

piiranguid asjaolu, et välismaal elavad või asutatud aktsionärid ei ole samas olukorras kui Madalmaades elavad või asutatud aktsionärid. Nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab, võetakse kõigilt investeerimisfondi aktsionäridelt selle fondi jaotatud dividendide eest Madalmaades maksu, olenemata nende elu- või asukohast. Järelikult on välismaale investeeriv ja välismaiseid aktsionäre omav investeerimisfond selles suhtes samasuguses olukorras kui investeerimisfond, kes investeerib välismaale ja kelle kõik aktsionärid elavad või on asutatud Madalmaades.

118. Sellest järeldub, et välismaise maksu tasakaalustamiseks antava maksusoodustuse piiramine sõltuvalt välismaiste aktsionäride osalusest investeerimisfondi aktsiakapitalis kahjustab vahet tegemata kõiki tema aktsionäre, kuna selle toime väheneb jaotatava kasumi kogusumma.

119. Järelikult takistab selline piirang investeerimisfondil kaasata kapitali teistes liikmesriikides ja kolmandates riikides ning paneb välismaiseid investoreid loobuma tema osakute omandamisest.

121. Eespool viidatud kohtuotsustest *Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation* ning *Denkavit Internationaal ja Denkavit France* tuleneva kohtupraktika kohaselt oleks järelikult Madalmaade Kuningriik pidanud alates hetkest, mil ta otsustas anda investeerimisfondidele maksusoodustuse välismaal kinni peetud maksu tasakaalustamiseks ja maksustada selliste fondide aktsionäre sõltumata nende elu- või asukohast, laiendama sellise maksusoodustuse andmist ka investeerimisfondidele, kellel on mitteresidendist aktsionäre.³²

120. Vastupidi sellele, mida väidab Madalmaade valitsus, ei õigusta niisuguseid

32 — Eespool viidatud kohtuotsus *Denkavit Internationaal ja Denkavit France* (punkt 37 ja viidatud kohtupraktika).

122. Seetõttu teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata esimese küsimuse punktile b, et EÜ artikleid 56 ja 58 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusaktid nagu kõnesolevad Madalmaade õigusaktid, mis näevad ette maksusoodustuse investeerimisfondidele, et tasakaalustada neile väljamakstud dividendidelt teise liikmesriigi poolt kinni peetud makse, ning vähendavad seda maksusoodustust, kui investeerimisfondi aktsionärid on füüsilised isikud, kes ei ela Madalmaades, või juriidilised isikud, kelle suhtes ei kohaldata Madalmaade ettevõtte tulumaksu.

125. Teiseks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas EÜ artiklis 56 sätestatud keelul on kolmandast riigist pärit ja sinna suunduva kapitali liikumise puhul samasugune ulatus kui Euroopa Liidu ja Euroopa Majanduspiirkonna sisese kapitali liikumise puhul. Sellega seoses soovib nimetatud kohus, et täpsustataks, kas see artikkel paneb liikmesriigile kohustuse loobuda soodustusest, kui on tegemist kapitali liikumisega selle riigi ja kolmanda riigi vahel, samas kui see riik eeldatavasti ei ole asutamislepinguga seotud ega pea järelikult samalaadset ohvrit tooma. Vastastikkuse puudumise tõttu tuleks seega kindlaks teha, kas piiranguid saaks õigustada põhjustel, mida ühendusesisestes suhetes ei aktsepteeritaks.

3. Teine eelotsuse küsimuste seeria

123. Eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitab, et tal on vaja vastust kahele küsimusele.

126. Neid kaalutlusi silmas pidades küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus oma teise küsimuse punktiga b, kas EÜ artiklil 56 on kolmandast riigist pärit ja sinna suunduva kapitali liikumise puhul samasugune ulatus kui ühendusesisese kapitali liikumise puhul, ning seejärel oma teise küsimuse punktiga c, kas eitava vastuse korral eelmisele küsimusele on esimene piirang EÜ artikliga 56 vastuolus, kuivõrd selle piirangu eesmärk on võtta arvesse maksu kinnipidamist kolmandas riigis, samas kui seda piirangut põhjendatakse asjaoluga, et asjaomase investeerimisfondi aktsionäride hulgas on ka välismaiseid aktsionäre.

124. Esiteks soovib ta teada, kas tuleb vahet teha dividendidel, mis on pärit Euroopa Ühenduse või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigist, ja dividendidel, mis on pärit kolmandast riigist. Ta selgitab, et see küsimus on vaja lahendada sellepärast, et asjaomasel aruandeaastal sai OESF dividende Šveitsis asutatud äriühingult.

127. Oma teise küsimuse punktiga a küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas mõiste

„otseinvesteeringud” — mida on kasutatud EÜ artikli 57 lõikes 1, mis lubab liikmesriikidel seoses selliste investeeringutega jätkata kapitali liikumise suhtes kolmandatest riikidest või kolmandatesse riikidesse 31. detsembril 1993 kehtinud piirangute kohaldamist — hõlmab äriühingu aktsiapaki omamist, mis ei anna talle otsustavat mõju selle äriühingu juhtimisel või kontrollimisel.

128. Oma kolmanda küsimuse punktidega b ja c soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult teada, kas asjaolu, et asjaomase investeerimisfondi välismaised aktsionärid elavad või on asutatud liikmesriigis või riigis, kellega investeerimisfondi asukohajärgne liikmesriik on sõlminud lepingu, mis näeb vastastikkuse põhimõttel ette dividendidelt kinnipeetud maksu mahaarvamise, mõjutab eelmistele küsimustele antud vastuseid.

129. Kõigepealt uurin ma teise küsimuse punkti b selles osas, mis puudutab OESF-i investeeringuid kolmandasse riiki, ning teise küsimuse punkte c ja a, mis on seotud üksnes selliste investeeringutega. Seejärel analüüsin ma teise küsimuse punkti b selles osas, milles see võtab arvesse asjaolu, et osa OESF-i aktsionäridest elab või on asutatud kolmandas riigis, ning kolmanda küsimuse punkte b ja c, mis käsitlevad seda olukorda.

130. Teise küsimuse punktid a kuni c on eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtule esitanud arvestades asjaolu, et OESF sai dividende Šveitsis asutatud äriühingult. Olen seisukohal, et see küsimus ei ole vastu võetav, sest see ei ole põhikohtuasja lahendamiseks vajalik. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu edastatud teabest nähtub, et maksusoodustuse arvutamisel on arvesse võetud Šveitsi poolt kinnipeetud maksu OESF-i saadud Šveitsist pärit dividendidelt. Nimestatud teabest nähtub veel, et ainsad maksu kinnipidamised, mida arvesse ei võetud, tehti liikmesriikides, see on Saksamaal ja Portugalis.

131. Kooskõlas kohtupraktikaga³³ leian ma, et ei ole vaja vastata teise küsimuse punktile b selles osas, milles see puudutab OESF-i investeeringuid Šveitsi, ega teise küsimuse punktidele c ja a, mis peavad konkreetselt silmas neid investeeringuid.

132. Nüüd asun ma uurima teise küsimuse punkti b selles osas, milles see viitab kolmandates riikides elavate või asutatud aktsionäride osalusele OESF-i aktsiakapitalis, ning kolmanda küsimuse punkte b ja c.

33 — Vt eelkõige eespool viidatud Lenzi kohtuotsus (punkt 52) ja 21. veebruari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-152/03: Ritter Coulais (EKL 2006, lk I-1711, punkt 15 ja viidatud kohtupraktika).

133. Arvestades põhjusi, miks eelotsusetaotluse esitanud kohus need küsimused esitab, soovitan ma Euroopa Kohtul neid uurida koos ning saada neist aru nii, et eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib, kas kõnesolevaid piiranguid saab õigustada asjaolu, et osa asjaomase investeerimisfondi aktsionäridest ei ela ega ole asutatud teises liikmesriigis või kolmandas riigis, kellega selle investeerimisfondi asukohajärgne liikmesriik on sõlminud lepingu, mis näeb vastastikkuse põhimõttel ette dividendidelt kinnipeetud maksu mahaarvamise.

134. Nagu ma juba märkisin, on Euroopa Kohus mõõnnud, et ei saa välistada, et kapitali liikumise piirangut kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest õigustab teatud põhjus asjaolude tõttu, mida ei saaks käsitleda piisava põhjendusega kapitali liikumise piiramiseks liikmesriikide vahel.

135. Euroopa Kohus on andnud juhiseid selle kohta, milliseid põhjusi võib aktsepteerida. Need põhjused johtuvad asjaolust, et kolmanda riigi jaoks ei ole siduv ühenduse õigus, eelkõige kohustused, mis puudutavad koostööd ja abi andmist maksude

sissenõudmisel. Madalmaade valitsus leiab, et neid põhjusi saab tuletada ka vastastikkuse puudumisest EÜ artiklis 56 sätestatud kohustuste järgimisel.

136. Igal juhul ei usu ma, et antud juhul saaks vaidlusaluseid piiranguid õigustada põhjustel, mis puudutavad kapitali liikumist kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest. Nagu ma juba eespool selgitasin, väheneb vaidlusaluste piirangute toimele kõigi aktsionäride vahel jaotatava kasumi kogusumma, olenemata aktsionäride elu- või asukohast, mis kahjustab seega vahet tegemata neid kõiki. Pealgi nähtub eelotsusetaotluse esitanud kohtu edastatud teabest, et asjaomasel aruandeaastal oli osade OESF-i välismaiste aktsionäride elu- või asukoht teistes liikmesriikides.

137. Sellest järeldub, et kuigi põhjustel, mis puudutavad kapitali liikumist kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest, võiksid vaidlusalused piirangud olla õigustatud siis, kui kõik asjaomase investeerimisfondi aktsionärid elaksid või oleksid asutatud kolmandas riigis, ei saa käesolevas asjas sellise õigustusega nõustuda.

138. Seetõttu teen ettepanku vastata teise küsimuse punktile b ning kolmanda

küsimuse punktidele b ja c, et kõnesolevaid piiranguid ei õigusta asjaolu, et osa asjaomase investeerimisfondi aktsionäridest ei ela ega ole asutatud liikmesriigis või kolmandas riigis, kellega selle investeerimisfondi asukohajärgne liikmesriik on sõlminud lepingu, mis näeb vastastikkuse põhimõttel ette dividendidelt kinnipeetud maksu mahaarvamise.

4. Kolmanda küsimuse punkt a

139. Oma kolmanda küsimuse punktiga a küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas asjaolu, et teisest riigist üle kantud dividendidelt selles riigis kinni peetud maks on suurem kui maks, mis peetakse neilt dividendidelt välismaistele aktsionäridele jaotamisel kinni investeerimisfondi asukohajärgses liikmesriigis, mõjutab vastuseid eelmistele küsimustele.

140. Nimetatud kohus esitab selle küsimuse Euroopa Kohtule seetõttu, et maks, mis peeti Portugalis kinni OESF-ile üle kantud Portugalist pärit dividendidelt, oli 17,5%, samas kui maks, mis peeti Madalmaades kinni OESF-i aktsionäridele jaotatavatelt dividendidelt, oli 15%.

141. Leian, et see asjaolu ei mõjuta vastuseid, mida ma soovitsin anda esimesele eelotsuse küsimuste seeriale.

142. Mis puudutab esimest piirangut, siis maksusoodustus, mida Madalmaade Kuningriik andis maksude tasakaalustamiseks, mis peeti kinni muus liikmesriigis kui Saksamaa ja Portugal, ei sõltu maksumäärast. Järelikult tuleb Portugalis kinni peetud maksude suhtes kohaldada võrdset kohtlemist ning need annavad õiguse maksusoodustusele, olenemata asjaolust, et nende maksumäär on kõrgem kui aktsionäridele jaotatavatelt dividendidelt Madalmaades kinnipeetud ettemaksu määr.³⁴

143. Sama järeldus kehtib ka teise piirangu suhtes. Maksusoodustus, mida antakse teises liikmesriigis kinni peetud maksu tasakaalustamiseks investeerimisfondile, mille kõik

³⁴ — Sellega seoses tuleb täpsustada, et vastupidi sellele, mida kohtuistungil väitis OESF, ei ole Madalmaade valitsus kohustatud talle täies ulatuses hüvitama Portugalis tasutud maksu, kui vaidlusalune maksustamiskord, nagu mina sellest aru saan, piirab välismaalt pärit dividendidelt kinnipeetud maksu tasakaalustamiseks antavat maksusoodustust Madalmaade maksu summaga, mida oleks neile dividendidele kohaldatud. Maksu kinnipidamine Portugalis peab andma õiguse maksusoodustusele samadel tingimustel kui maksu kinnipidamine teistes liikmesriikides.

aktsionärid elavad või on asutatud Madalmaades, ei sõltu samuti kinnipeetud maksu määrast. Investeerimisfond, mille kogu aktsiakapital või osa sellest kuulub välismaistele aktsionäridele, peab järelikult seda maksusoodustust saama, olenemata dividendide päritoluriigis kinni peetud maksu määrast.

144. Seetõttu teen ettepaneku vastata kolmanda küsimuse punktile a, et asjaolu, et teisest riigist üle kantud dividendidelt selles riigis kinni peetud maks on suurem kui maks, mis peetakse neilt dividendidelt välismaistele aktsionäridele jaotamisel kinni investeerimisfondi asukohajärgses liikmesriigis, ei mõjuta vastuseid eelmistele küsimustele.

V. Ettepanek

145. Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes teen ettepaneku vastata Hoge Raad der Nederlanden'i esitatud küsimustele järgmiselt.

1. EÜ artikleid 56 ja 58 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusaktid nagu kõnesolevad Madalmaade õigusaktid, mis näevad ette maksusoodustuse investeerimisfondidele, et tasakaalustada neile väljamakstud dividendidelt teise liikmesriigi poolt kinni peetud makse, ning piiravad selle maksusoodustuse suurust esiteks summaga, mille Madalmaade territooriumil elav füüsiline isik võiks maha arvata vastavalt teise liikmesriigiga sõlmitud topeltmaksustamise vältimise lepingule, ning teiseks vähendavad seda maksusoodustust, kui investeerimisfondi aktsionärid on füüsilised isikud, kes ei ela Madalmaades, või juriidilised isikud, kelle suhtes ei kohaldata Madalmaade ettevõtte tulumaksu.

2. Kõnesolevaid kapitali liikumise piiranguid ei õigusta asjaolu, et osa asjaomase investeerimisfondi aktsionäridest ei ela ega ole asutatud liikmesriigis või kolmandas riigis, kellega selle investeerimisfondi asukohajärgne liikmesriik on sõlminud lepingu, mis näeb vastastikkuse põhimõttel ette dividendidelt kinni peetud maksu mahaarvamise.

3. Asjaolu, et teisest riigist üle kantud dividendidelt selles riigis kinni peetud maks on suurem kui maks, mis peetakse neilt dividendidelt välismaistele aktsionäridele jaotamisel kinni investeerimisfondi asukohajärgses liikmesriigis, ei mõjuta vastuseid eelmistele küsimustele.